

EBENEZER EN RALPH ERSKINE
EN JAMES FISHER

HET VERBOND DER GENADE

VERKLARING VAN HET 'KORT BEGRIP'
VAN DE WESTMINSTER SYNODE, IN 1753 OP
LAST VAN DE SCHOTSE SYNODE
OPGESTELD

IN HET NEDERLANDS UITGEGEVEN (DIT BETREFT EEN DEEL) DOOR

Ds. G.H. KERSTEN

TE ROTTERDAM

De in het Nederlands uitgegeven druk verscheen in 1948 bij N.V. UITGEVERIJ DE BANIER - UTRECHT. Dit traktaat is fotografisch overgenomen van de genoemde uitgave. Wel is deze druk aangepast aan de huidige spelling en zijn verouderde woorden vervangen.

© 2024 - **NordPublisher**
NUR 700

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veele-
voudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar
gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij digitaal, elektronisch,
mechanisch door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voorwoord

De lezer heil!

Sinds geruimen tijd is in Nederland door sommigen de leer verbreid dat er drie verbonden zijn in betrekking tot de eeuwige staat van de mensen, namelijk: het verbond der verlossing (of de Raad des Vredes), het verbond der werken en het ¹genadeverbond.

Voorals W. Heyns² in zijn "Gereformeerde Geloofsleer" stelde dat het verbond der genade in aard en wezen onderscheiden is van het verbond der verlossing, en het genadeverbond niet staat "onder de beheersing van de verkiezing", is de drie-verbonden-leer sterker gedreven.

In de Saambinder heb ik deze afwijkende stelling, van wat de oude gereformeerden steeds op grond van Gods woord hebben voorgestaan, een verbonds-ontzenuwende leer genoemd, waardoor de strijd tegen ons ontketend werd door 'De Wekker', het blad van de Christelijk-Gereformeerde Kerk. In die kerk toch, omhelzen, ja drijven velen de genoemde drie-verbonden-leer. Zelfs werd verklaard, dat dit altijd de leer van de kerk geweest is. Later trad onder meer ds. Woelderink, Ned. Herv. predikant te Ouderkerk aan de IJssel, als kampioen voor de nieuwe verbondsbeschouwing op.

Intussen had de Generale Synode van de Gereformeerde Gemeenten zich tegen deze leer uitgesproken. Toch houden velen in ons land aan die onschriftuurlijke voorstelling vast. Niet alleen het geestelijk, maar geheel het natuurlijk zaad van Abraham wordt door hen gerekend in het verbond der genade te zijn. En aan dat natuurlijk zaad worden de beloften Gods toegeëigend. Op die beloften hebben zij dan te pleiten en deze zullen aan hen vervuld worden "in de weg van gehoorzaamheid".

Hoe dan een uiterlijk lidmaat van de kerk, die dood is door de zonden en de misdaden "gehoorzaamheid" te betrachten heeft en pleiten en geloven en zich bekeren moet, blijft een raadsel.

¹ Het verbond van de algemene genade, opgericht met Noach en al diens nakomelingen, ja met alle levende ziel van het gevogelte, van het vee en van alle gedierte van de aarde en dat inhield, dat niet meer alle vlees door de wateren van de vloed zal worden uitgeroeid, blijft hier dus buiten beschouwing. (Genesis 9:8-17).

² W. Heyns was hoogleraar aan de Theol. School en Calvin College te Grand Rapids, Mich. N.A. Zijn geloofsleer werd in het Nederlands uitgegeven door Dr. H. Bouwman te Kampen.

Men beroept zich gaarne op het formulier van de Heilige Doop, dat in het derde gedeelte zegt: "Overmits dat in alle verbonden twee delen begrepen zijn, zo worden wij ook wederom van God door den doop vermaand en verplicht tot een nieuwe gehoorzaamheid".

Maar eer dit formulier van die nieuwe gehoorzaamheid handelt, heeft het gezegd, "dat wij met onze kinderen in zonden ontvangen en geboren en daarom kinderen des toorns zijn, zodat wij in het Rijk Gods niet kunnen komen, tenzij wij van nieuws geboren worden." Zonder wedergeboorte staan wij en onze kinderen dus buiten het Rijk Gods of, met andere woorden, buiten het verbond der genade.

Men stapt hier maar al te zeer overheen. Al is er een uiterlijke betrekking tot het verbond, gelijk weleer geheel Israël daardoor van de heidenen onderscheiden en boven hen bevoorrecht was, in het verbond zijn alleen degenen die wedergeboren zijn. En van een nieuwe gehoorzaamheid is dan ook geen sprake, tenzij wij door de krachtdadige, hart-vernieuwende werking van de Heilige Geest een nieuw leven deelachtig zijn geworden.

Als dan ook God de Vader in de doop betuigt en verzegelt, dat Hij met ons een eeuwig verbond der genade opricht (dat dus onverbrekkelijk is) en ons tot Zijn kinderen en erfgenamen aanneemt, dan kan dit nimmer verstaan worden van al Abrahams natuurlijk zaad. God Zelf sloot Ismaël uit en sprak: "... want in Izak zal uw zaad genoemd worden" Genesis 21:12 en in Galaten 3:29 getuigt de Heilige Geest "En indien gij van Christus zijt, zo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de belofte erfgenamen."

Ook in Galaten 4 maakt de apostel Paulus scheiding in het natuurlijk zaad van Abraham. Hij onderscheidt de zoon uit de dienstmaagd van die uit de vrije en hij kent de belofte alleen toe aan de kinderen van de vrije, die als Gods uitverkorenen in de tijd wedergeboren worden. Met hen richt de Vader het verbond op.

Niet minder geldt de verzegeling van de Zoon, "dat Hij ons wast in Zijn bloed van al onze zonden, en ons in de gemeenschap Zijns doods en wederopstanding inlijvende, also dat wij van onze zonden bevrijd, en rechtvaardig voor God gerekend worden", alleen de gegevenen van de Vader aan Hem. En ook de verzekering van de Heilige Geest, "dat Hij in ons wonen, en ons tot lidmaten van Christus heiligen wil, ons toe-eigenende hetgeen wij in Christus hebben", is voor de uitverkorenen alleen. De volvoering van Gods soevereine, eeuwige en onveranderlijke wil, hangt toch niet af van iets dat de mens doen of laten zal en dus ook niet van ons geloof of van onze gehoorzaamheid.

Het formulier van de doop zegt dan ook met ronde woorden, dat de Heilige Geest in het sacrament de gemeenschap aan Christus en de vernieuwing des levens verzekert: "totdat wij eindelijk onder de gemeente der uitverkorenen in het eeuwige leven onbevlekt zullen gesteld worden." Trouwens, wie "hebben" de verzoening met God in Christus, dan alleen diegenen die in Hem verkoren en van de Vader aan Hem gegeven zijn? Die en die alleen zijn met Hem gezet in de hemel en niet al het natuurlijke zaad in Abraham. Vader, Zoon en Heilige Geest verzekeren in de doop de weldaden aan degenen, met wie God van eeuwigheid in Christus het verbond gesloten heeft.

Want toch, gelijk in elk verbond twee partijen zijn, zo ook in het verbond der genade. Aan de zijde van God was het God Drieenig, handelend in de Persoon van de Vader en aan de zijde van de mensen was Christus de tweede partij, als de Uitverkorene van de Vader. (Lukas 23:35). Hij was, en is, en blijft de eeuwige Zoon van God, maar in de verbondssluiting wordt Hij niet aangemerkt als de tweede Persoon in het Wezen Gods, doch als de Knecht van de Vader (Jesaja 42:1).

Onder de drie Goddelijke Personen zijn geen partijen te stellen en is, zomin er een Eerste of Laatste is, geen Meeste of Minste. Daarom heeft de Vader, als eerste Persoon, dan ook van de Zoon als de Tweede Persoon aangemerkt, niets te eisen. Doch als de Knecht- des Vaders, onderwierp de Zoon Zich de eisen in de sluiting van het verbond Hem gesteld.

Hoe klaar vloeit daaruit voort dat het verbond der genade, gelijk deze zaken in de vragen 20-25 van de hier volgende verklaring voorgesteld worden, gesloten is van alle eeuwigheid met Christus als de tweede (of laatste) Adam en in Hem met al de uitverkorenen, als Zijn zaad.

En waarom is Hij de tweede Adam genoemd? "Omdat, gelijk de eerste Adam het verbondshoofd was van al zijn natuurlijke nakomelingen in het verbond der werken, Christus alzo is de laatste Adam, omdat Hij het verbondshoofd is van Zijn geestelijk zaad in het verbond der genade." (zie antwoord op vraag 26) Paulus noemt daarom in Romeinen 5, waarin hij de beide verbondshoofden tegenover elkaar stelt, Adam een voorbeeld van Degene Die komen zou (Romeinen 5:14). Niet al het natuurlijk, maar alleen het geestelijk zaad van Abraham is van eeuwigheid in het verbond begrepen in hun Hoofd Christus en zij worden zonder enige voorwaarde, in de tijd van Gods welbehagen, in het verbond dadelijk ingelijfd.

Zelfs het geloof is geen voorwaarde (zie vr. 72). Al de voorwaarden van het verbond der genade zijn door Christus volkomen voldaan. Indien nog aan enige, al was het de kleinste voorwaarde, door ons moest voldaan worden,

was hetgeen ³genadeverbond. Tussen het verbond der verlossing (of de raad des vredes) en het genadeverbond, terstond na den val opgericht, is dus geen wezenlijk onderscheid.

Zij, die drie verbonden leren, komen hiermede in flagrante strijd. Zij verloochenen Christus als het representerend verbondshoofd en hebben dus een genadeverbond zonder hoofd. Zij laten het verbond opgaan in een aanbidding van de zaligheid onder voorwaarde van geloof en bekering, die echter weldaden uit het verbond zijn en geen voorwaarden. Zij scheiden het verbond der verlossing van het verbond der genade en beroven dit laatste dus van zijn onwankelbare grond.

Zij kennen de beloften van het genadeverbond toe aan Abrahams natuurlijk zaad, aan allen die onder het Evangelie leven. Eenieder, die deze zaken overdenkt kan bevatten van welk een groot gevaar de drie-verbonden-leer is en hoe zij dreigt vele zielen voor de eeuwigheid te misleiden en de kerk van haar fundament af te stoten.

Dr. C. Steenblok heeft de jongste tijd in De Saambinder de uitspraken van tal van de beste van onze oude theologen aangehaald, ten bewijze dat de gereformeerden niet anders geleerd hebben dan dat Christus Hoofd is van het genadeverbond, representerend daarin Zijn uitverkorenen. Het verbond is dan ook onverbrekkelijk, dewijl het als het Goddelijk testament vast is in de dood van de Testamentmaker.

Hoewel nu elk die in enige betrekking tot het Verbond gesteld wordt en niet tot bekering komt, voor Gods rechterstoel verantwoordelijk zal gesteld worden en niet alleen om zijn ongeloof, maar om al zijn (erf- en dadelijke) zonden zal veroordeeld worden, worden alleen Gods uitverkorenen met het geloof begiftigd en in het verbond ingelijfd, welke inlijving in de Schrift een "oprichten" van het verbond genoemd wordt. De uitverkorenen alleen en zij alleen ontvangen de weldaden van het verbond, door Christus verworven.

Degenen die drie verbonden leren, menen, hoewel geheel ten onrechte, zich op enkele getuigenissen van beroemde godgeleerden te kunnen beroepen, om hun nieuwe leer te staven. Zo spreekt men onder meer van de Erskines, uit hun geschriften die algemeen onder ons volk bekend en geliefd zijn.

Dit deed mij besluiten een gedeelte van de verklaring van het "Kort Begrip" van de Westminster Catechismus, in 1648 opgesteld, ter perse te geven. Beide, de Catechismus en het "Kort Begrip" werden door de kerk van Schotland nog in hetzelfde jaar 1648 onder haar belijdenisschriften opgenomen.

³ Men leze hierover ook de kostelijke verhandeling van het verbond der genade door Justus Vermeer. Ook o.m. Comrie Catechismus en Examen van Tolerantie.

De Schotse Synode oordeelde het wenselijk om een uitgebreide verklaring van het "Kort Begrip" het licht te doen zien en benoemde voor het opstellen van die verklaring de gebroeders: Ralph en Ebenezer Erskine en James Fischer. In 1753 werd die verklaring uitgegeven en in 1849 voor de 22ste maal herdrukt, wel een bewijs, dat zij bij de rechtzinnige Schotse Kerk grote ingang vond.

Het gedeelte, dat handelt over het verbond der genade, geef ik thans ter perse. Zij, die zich zo gaarne op de Erskines beroepen, kunnen dan lezen dat deze getrouwe leraars alleen de uitverkorenen als bondelingen erkennen, en Christus als Hoofd van het genadeverbond stellen naar de duidelijke uitspraken van Gods woord, representerend degenen in het verbond die Hem van de Vader gegeven zijn.

Moge dit geschrift bijdragen tot weerlegging van hen, die drie verbonden leren en Christus als representerend Hoofd van het verbond verloochenen, opdat de Kerk bewaard worde verder af te glijden van de oude, beproefde waarheid. Daartoe onthoude de Heere Zijn zegen aan deze uitgave niet.

Heil biddend, ds. G.H. KERSTEN ⁴.
Rotterdam, juli 1948

⁴ Zie breder over de verbonden mijn 'De Gereformeerde Geloofsleer voor de gemeenten toegelicht'.

Van het Verbond der Genade

Heeft God het mensdom laten omkomen in de staat van zonde en ellende? God, Die naar Zijn louter welbehagen van alle eeuwigheid sommigen ten eeuwigden leven heeft uitverkoren, trad in een verbond der genade om hen uit de staat van zonde en ellende te verlossen en hen te brengen in een staat des heils door een Verlosser.

1. Wat is er geworden van de engelen, die gevallen zijn, door hun zondigen tegen God?

God heeft hen, zonder hulpmiddel, in die staat van zonde en ellende gelaten waarin zij zichzelf geworpen hebben en hen "... overgegeven heeft aan de ketenen der duisternis, om tot het oordeel bewaard te worden;" 2 Petrus 2:4.

2. Toen de mens met de duivel een samenzwering aanging tegen God, heeft God toen met de mens gehandeld als met de gevallen engelen?

Neen, Hij had een voornemen van genade en liefde jegens sommigen van Adams geslacht, en daarom heeft Hij aanstonds na de val zijn vaste voornemen verklaard om de menselijke natuur aan te nemen in de Persoon van de Zoon, opdat Hij daarin de verloren mens zou kunnen verlossen en de kop van de slang te vermorzelen, die hem in het verderf gestort had.

3. Wanneer is Gods voornemen der genade en liefde jegens sommigen van Adams geslacht begonnen of aangevangen?

Het heeft nooit een begin gehad, want Hij heeft hen liefgehad met een eeuwige liefde, Jeremia 31:3; Efeze 1:4.

4. Kan er ook een reden gegeven worden, waarom God de gevallen mens heeft uitverkoren en niet de gevallen engelen, en waarom Hij sommigen van Adams geslacht heeft uitverkoren en anderen niet?

Het is gevaarlijk de redenen uit te vorsen van een heilige en aanbiddelijke Soevereiniteit. Het past ons hierin te berusten dat God het gedaan heeft naar Zijn louter welbehagen, Efeze 1:5; Matthéüs 11:6.

5. Tot welke zaligheid heeft God Zijn uitverkorenen uit de mensen bestemd?

Hij heeft hen geordineerd tot het eeuwige leven, Handelingen 13:48: "... zovelen als er geordineerd waren tot het eeuwige leven."

6. Heeft God sommigen verkoren ten eeuwigen leven vanwege hun voorgezien geloof en heiligheid?
Neen, want geloof en heiligheid zijn de vruchten en gevolge de verkiezing, en kunnen daarom nooit de oorzaak ervan zijn. Efeze 1:4-6.
7. Is Christus de oorzaak van de verkiezing?
Neen, de vrije liefde van God heeft Christus gezonden om de verkorenen te verlossen, en daarom kan Hij niet de oorzaak van de verkiezende liefde zijn. Johannes 3:16.
8. Heeft Christus niet Gods liefde tot een uitverkoren wereld verworven?
Neen, de Vader zelf heeft hen liefgehad. Johannes 16:27.
9. Indien Christus niet de oorzaak van de verkiezing is, waarom worden dan de uitverkorenen gezegd verkoren te zijn in Hem?
Omdat, in één en hetzelfde besluit van de verkiezing, de liefde van God neerdaalde op het Hoofd en op de leden, als gerekend in Hem. Efeze 1:4.
10. Door Wie is het, dat God sommigen van Adams geslacht tot het eeuwige leven brengt?
Door een Verlosser. Romeinen 11:26.
11. Hoe moeten zondaars uit het mensdom beschouwd worden met betrekking tot een Verlosser?
Als wettige gevangenen. Jesaja 49:24.
12. Wat betekent het: de wettige gevangenen te verlossen?
Het wil zeggen: een voldoende rantsoen op te brengen aan de geschonden Gerechtigheid voor hun verlossing, en hen door loutere kracht en macht te rukken uit de handen van satan. Jesaja 49:25.
13. Welk rantsoen is opgebracht aan de beledigde Gerechtigheid tot hun verlossing?
Niets minder dan het dierbaar bloed van Christus, of Zijn gehoorzaamheid tot de dood. 1 Petrus 1:19.

14. Welk recht en macht heeft de Verlosser om de gevangenen met geweld uit de handen van de satan te nemen?

Nadat Hij aan de eisen van de wet en de gerechtigheid genoeg gedaan heeft, heeft Hij een wettig recht, beide door gift en door koping om Zijn gevangenen door Zijn Goddelijke kracht uit de handen van satan te verlossen. Johannes 17:2

15. Waarom heeft de Verlosser, handelende met de gerechtigheid, een losprijs opgebracht, maar handelende met satan Zijn macht gebruikt?

Omdat God, wyl Hij die Schuldeiser was, recht had een losprijs te vorderen, maar satan, die slechts de gevangenbewaarder was, had geen wettig recht om de gevangenen te houden nadat de schuldeiser was voldaan. En omdat hij toch weigerde zijn gevangenen los te laten, moest de macht van de Verlosser aangewend worden tot hun bevrijding. Lukas 11:22.

16. Was er een verbondsonderhandeling aangegaan tot hun verlossing door losprijs en door kracht?

Ja, Psalm 89:4: "Ik heb een verbond gemaakt met Mijn uitverkorene."

17. Hoe wordt dat verbond genoemd?

Een verbond der genade.

18. Waarom genoemd een verbond der genade?

Omdat het een verbond van eeuwig leven en zaligheid voor zondaren is, om aan hen geschonken te worden in een weg van vrije genade en barmhartigheid. Jeremia 31:33-34.

19. Zijn niet hemel en aarde beide betrokken in dit verbond?

Ja, want het is een verbond des vredes tussen hen. Jesaja 54:9-10.

20. Wie is de verbond makende partij van de zijde van de hemel?

Het is God zelf, Degene, Die het verbond voorstelt en Die de beledigde partij is. Psalm 89:4.

21. Is het God in Zijn Wezen aangemerkt, óf in de Persoon van de Vader, Die de verbond-makende partij aan zijde van de hemel is?

De verbond-makende partij aan de zijde van de hemel is God, in Zijn Wezen aangemerkt, in de Persoon van de Vader.

22. Wie is de verbond makende partij aan de zijde van de mensen? Christus, de uitverkorene van God, zoals Hij genoemd wordt in Lukas 23:35.

23. Waarin bestaat het maken van dit verbond? In de wederzijdse overeenkomst tussen God en Zijn Uitverkorene.

24. Wanneer was dit verbond gemaakt? Van alle eeuwigheid, of eer de wereld begon. Titus 1:2.

25. Met Wie was het verbond der genade gemaakt? Met Christus, als de tweede (of laatste) Adam, en in Hem met al de uitverkorenen als Zijn zaad. Galaten 3:16.

26. Waarom wordt Christus genoemd de laatste Adam. 1 Korinthe 15:45? Omdat, gelijk de eerste Adam het verbondshoofd was van al zijn natuurlijke nakomelingen in het verbond der werken, Christus alzo is de laatste Adam, omdat Hij het verbondshoofd is van Zijn geestelijk zaad in het verbond der genade: het laatste verbond dat ooit in verband met de eeuwige zaligheid van de mensen gemaakt zal worden.

27. Hoe was het verbond der genade met Christus als de tweede of laatste Adam gemaakt? De Vader stelde voor dat een overblijfsel van het verloren mensengeslacht de leden van Christus' lichaam zouden zijn en gaf ze tot dat einde aan Hem. En Christus, staande als de tweede Adam, nam die gift aan. Johannes 17:6. Daar benevens stelde de Vader Hem, als de laatste Adam, het verbond der genade voor in zijn volle strekking, voorwaarde en beloften ervan, waaraan Hij (de tweede Adam) Zijn toestemming gaf, en zo werd tussen hen het verbond van de rijke genade gesloten. Zacharia 6:13. "... de raad des vredes zal tussen die Beiden wezen."

28. Hoe moeten we ons het verbond der genade voorstellen inzake orde en wezen? Ofschoon het verbond der genade, ten opzichte van volgorde en openbaring in de wereld het tweede verbond was, toch was het in wezen het eerste, omdat het daadwerkelijk was gemaakt met Christus van eeuwigheid. Titus 1:2.

29. Hoe bewijst ge uit de Schrift, dat er zulk een verbond met Christus gemaakt was?

Uit Jesaja 42:6, "... en Ik zal u geven tot een Verbond des volks." En uit Hebreëen 8:6, waar Christus genoemd wordt "... eens beteren verbonds Middelaar is." En uit Hebreëen 13:20, waar we lezen van "... het bloed des eeuwigen testaments."

30. Wat was het oude gebruik in het maken van verbonden?

Het was om een dier in tweeën te delen en tussen de delen door te gaan. Jeremia 34:18.

31. Wat duidt dit gebruik aan, toegepast op het maken van een verbond met Zijn uitverkorene door God?

Het sluit in zich, dat het een "verbond maken met offerande" was. Psalm 50:5.

32. Wat was de Offerande in dit verbond?

Het was Christus zelf, de verbond makende partij aan des mensen zijde. Hebreëen 9:26.

33. Wat was het zwaard, dat deze Offerande verdeelde?

Het was de Goddelijke gerechtigheid. Zacharia 13:7.

34. Hoe moet Christus, de verbond makende partij aan de kant van de mens, in dit verbond beschouwd worden?

Hij moet beschouwd worden als het Hoofd en de Vertegenwoordiger van Zijn geestelijk zaad. Jesaja 59:21.

35. Waaruit blijkt het, dat Christus het Hoofd en de Vertegenwoordiger van Zijn geestelijk zaad is in dit verbond?

Hieruit, dat de beloften oorspronkelijk aan Hem vermaakt zijn, en dat Hij de Borg van het verbond is.

36. Wanneer waren de beloften aan Hem vermaakt?

Voor de tijden van de eeuwen, hetwelk naar de stijl van de Schrift hetzelfde is als van eeuwigheid. Titus 1:2, "In de hope des eeuwigen levens, welke God, Die niet liegen kan, beloofd heeft vóór de tijden der eeuwen." En, voor de

tijden van de eeuwen was er niemand aan wie de belofte van het eeuwige leven persoonlijk gedaan kon worden dan aan Christus, het Hoofd en de Vertegenwoordiger van Zijn zaad.

37. Hoe bewijst ge uit de Schrift, dat Christus Borg was voor Zijn geestelijk zaad in dit verbond?

Uit Hebrëen 7:22, "Van een zoveel beter verbond is Jezus Borg geworden."

38. In welken zin was Hij de Borg voor hen?

Hij was hun Borg door de voldoening van al hun schuld van gehoorzaamheid en straf, door die schuld geheel op zich te nemen, als voor personen geheel onvermogen om te betalen.

39. Hoe is Christus' Borg-zijn van het verbond er een bewijs van, dat het met Hem als de Vertegenwoordiger van Zijn zaad gemaakt is?

Omdat, door Zijn Borg-zijn voor hen, Hij in het oog van de wet één met hen werd. Daarom wordt er niet alleen gezegd dat Christus tot zonde gemaakt is voor ons, maar ook, dat wij rechtvaardigheid Gods gemaakt worden in Hem. 2 Korinthe 5:21.

40. Waarom was het verbond der genade gemaakt met Christus als het Hoofd en de Vertegenwoordiger van Zijn geestelijk zaad?

Omdat de liefde van God van dezelfde eeuwige datum zijn zou als het verbond der genade; want gelijk de liefde van God is een "eeuwige liefde", Jeremia 31:31 zo is het verbond een "eeuwig verbond." Hebrëen 13:20.

41. Wie zijn ze, die in het verbond der genade vertegenwoordigd worden en voor wie het gemaakt is?

De uitverkorenen uit het mensdom.

42. Wat verstaat ge door de uitverkorenen uit het mensdom?

Een zeker getal van het mensdom, verkoren van eeuwigheid ten eeuwige leven.

43. Waaruit blijkt het, dat de uitverkorenen waren degenen, die vertegenwoordigd waren en voor wie het verbond gemaakt was?

Omdat de partij met wie het verbond gemaakt was, genoemd wordt Gods Uitverkorene. Psalm 89:4, "Ik heb een verbond gemaakt met Mijn

uitverkorene," dat is, met Christus, het verbond makende voor al de verkorenen of uitverkorenen Gods.

44. Waarom worden de uitverkorenen Christus' zaad genoemd, Psalm 89:5?

Omdat Hij ze gewint door het Woord der waarheid, Jakobus 1:18, en zij Hem in hun vernieuwing wedergeboren worden, Johannes 3:3.

45. Waarom wordt Christus in Hebrëeën 2:16 gezegd "het zaad Abrahams" aan te nemen, en waarom niet liever het zaad van Adam? Om te tonen, dat Hij alleen de uitverkorenen vertegenwoordigde, aangezien het zaad Abrahams maar een gedeelte vertegenwoordigde van Adams zaad, hetwelk het gehele mensdom omvat.

46. Hoe moeten de uitverkorenen in dit verbond en in deze verbondsvertegenwoordiging beschouwd worden? Zij moeten beschouwd worden als verloren zondaren en als geheel onbekwaam om zichzelf geheel of ten dele te helpen, Hosea 13:9 en toch insgelijks als gegevenen aan Christus door de Vader, als voorwerpen van eeuwig, soevereine en vrije liefde. Johannes 17:6-9.

47. Waarin blinkt het vrije van deze uitverkiezende liefde uit? In het munten op voorwerpen, die geheel walgelijk waren. Ezechiël 16:6.

48. Waaruit blijkt de soevereiniteit van deze liefde? In het munten op sommige van deze walgelijke voorwerpen en het voorbijgaan van anderen in dezelfde toestand. Romeinen 11:21.

49. Is het niet tot oneer van de verbondsvertegenwoordiging van de tweede Adam, dat Hij slechts sommigen van het mensdom vertegenwoordigde, terwijl toch Adam zijn gehele geslacht vertegenwoordigde?

Neen, want het was voor Christus onuitsprekelijk meer om het te ondernemen en het verbond te maken voor één zondaar, dan voor Adam om het verbond te maken voor een gehele rechtvaardige wereld.

50. Is, wat door sommige godgeleerden het verbond der verlossing genoemd wordt een ander verbond dan het verbond der genade?

Ofschoon Christus alleen zich van eeuwigheid verbonden heeft om de losprijs te betalen, derhalve is het verbond voor ons geheel uit vrije genade, toch geeft het ons uit de Schrift geen recht te veronderstellen dat er een verbond der verlossing is in onderscheiding van het verbond der genade.

51. Hoeveel verbonden voor het leven en de zaligheid van de mensen zijn er volgens de rekening van de Schrift?

Die zijn maar twee in getal, waarvan het werkverbond er één is; dus moet bijgevolg het verbond der genade het andere wezen.

52. Hoe bewijst ge uit de Schrift, dat er maar twee verbonden zijn, waarvan het werkverbond er één is?

Uit Galaten 4:24, waar gezegd wordt: “Want deze zijn de twee verbonden: het een van den berg Sinaï, tot dienstbaarheid barende.”

53. Waaruit blijkt het, dat het éne van de berg Sinaï, tot dienstbaarheid barende, het verbond der werken is?

Omdat het baren van dienstbaren, (die uitgesloten zijn van de erfenis) Galaten 4:30, een onderscheidend kenmerk is van het verbond der werken, dat niet kan overeenstemmen met het genadeverbond onder welke bedeling er van dan ook.

54. Was dan het verbond op de berg Sinaï een verbond der werken? Het verbond der werken werd op den berg Sinaï slechts herhaald, tegelijk met het verbond der genade, om aan geheel Israël te tonen dat de voldoening van de schuld beide van gehoorzaamheid en van straf, van het verbroken verbond der werken, gelegd was op Christus, al de voorwaarde van het verbond der genade.

55. Maakt de Schrift melding van het bloed van meer dan één verbond?

De Schrift maakt melding van het bloed des verbonds, in het enkelvoudig getal, op vier verschillende tijden, namelijk: Exodus 24:8, Zacharia 9:11, Hebréeën 10:29 en 13:20, maar spreekt nergens van het bloed der verbonden, in het meervoudig getal.

56. Wat is daar de natuurlijke gevolgtrekking van, dat de Schrift meldt van het bloed des verbonds in het enkelvoudig getal, en niet van het bloed der verbonden in het meervoudig getal?

De gevolgtrekking is, dat het verbond, waarvan de Schrift het bloed vermeldt en waarop onze zaligheid rust, maar één verbond is en niet twee.

57. Wat is aangaande deze zaak in onze belijdenis vastgelegd?
Onze belijdenis maakt geen onderscheid tussen een verbond der verlossing en een verbond der genade.

58. Is het genadeverbond voorwaardelijk of volstrekt vrij?
Het was strikt voorwaardelijk voor de Borg, Jesaja 49:3, maar het is volstrekt vrij voor de zondaar. Jeremia 31:33-34.

59. Wat is de eigenlijke voorwaarde van het verbond der genade?
Het is het “vervullen van alle gerechtigheid door Christus, als de Vertegenwoordiger en Borg, hetwelk Zijn geestelijk zaad aan God verschuldigd was wegens het verbroken werkverbond”, zie Matthéüs 3:15.

60. Waarin bestaat de gerechtigheid, die Christus als de voorwaarde van het genadeverbond had te vervullen?
In de heiligheid van Zijn menselijke natuur, in volmaakte gehoorzaamheid aan de wet in Zijn leven en in voldoening voor de zonde in Zijn dood.

61. Waarom was heiligheid van natuur noodzakelijk als voorwaarde van het verbond?
Omdat, aangezien niets zo tegenstrijdig is tegen God als een onheilige natuur, en nochtans de natuur van de uitverkorenen geheel verdorven is, het derhalve noodzakelijk was dat Christus, hun Vertegenwoordiger, een menselijke natuur moest hebben, geheel rein en heilig, geheel beantwoordende voor hen, aan de heiligheid en volmaaktheid van natuur door de wet geëist. Hebreëen 7:26.

62. Waarom was rechtvaardigheid des levens, of volmaakte gehoorzaamheid aan de wet nodig als voorwaarde van het verbond?
Omdat er voor Adam, als verbondshoofd gefaald hebbende in zijn gehoorzaamheid, geen ingang in het leven voor hem of voor wie ook uit zijn natuurlijk zaad zijn kon, zonder de onderhouding van de geboden door de Borg, Matthéüs 19:17. “Doch wilt gij in het leven ingaan, onderhoud de geboden.”

63. Heeft Christus dit gedeelte van de voorwaarde vervuld?

Ja, want Hij is gehoorzaam geworden tot de dood. Filippenzen 2:8.

64. Was voldoening voor de zonde een gedeelte van de voorwaarde van Adams verbond?

Neen, heiligheid van natuur en rechtvaardigheid des levens waren de enige voorwaarden daarvan.

65. Hoe komt het dan, dat voldoening voor de zonde voorwaarde is in het nieuwe verbond?

Omdat, nu het werkverbond verbroken en de straf daarvan waardig gemaakt is. De heiligheid, rechtvaardigheid en waarheid Gods vorderen, dat er zonder bloedstorting geen vergeving kon zijn. Hebrëeën 9:22.

66. Wat was de voorwaarde van het verbond in betrekking tot de verzoening voor de zonde?

Dat Christus, als Vertegenwoordiger, voor al de zonden van een uitverkoren wereld, opgesomd als zovele verbrekingen van de wet of het verbond der werken, geheel en volkomen zou voldoen.

67. Hoe moest Hij deze voldoening aanbrengen?

Door te lijden. Lukas 24: 26. "Moest de Christus niet deze dingen lijden?"

68. Wat was het, dat Hij lijden moest?

Dezelfde straf, die de uitverkorenen hadden moeten ondergaan wegens het verbreken van het werkverbond; dit is: de dood in zijn volle breedte en uitgestrektheid, Genesis 2:17 vergeleken met 2 Korinthe. 5:14.

69. Wat is die dood in zijn volle breedte en uitgestrektheid ervan, die Christus moest ondergaan ter voldoening voor de zonde?

Het was beide: de vloek of het vonnis van een verbroken wet, Hem, als de Borg, overleverende om te lijden, al de wrekende toom, die de zonde verdiend had.

En eveneens de dadelijke uitvoering van dat vonnis over Hem tot het uiterste toe, tot een volle genoegdoening aan de gerechtigheid. Galaten 3:10, Ezechiël 18:4.

70. Heeft Christus dit deel van de voorwaarde vervuld?

Ja, Hij is "... een vloek geworden zijnde voor ons", Galaten 3:13 en "... Zichzelf voor ons heeft overgegeven tot een offerande en een slachtoffer Gode, tot een welriekende reuk." Efeze 5:2.

71. Waaruit blijkt het, dat deze gerechtigheid van Christus de voorwaarde is van het verbond der genade?

Omdat Zijn vervulling van alle gerechtigheid voor de zondaar de enige grond is van het recht en aanspraak op het eeuwige leven, Romeinen 5:21 en zijn enige pleitgrond voor God. Filippenzen 3:8-9.

72. Waarom kan het geloof, of de daad van het geloof, niet de voorwaarde zijn van het genadeverbond?

Omdat het geloof beloofd is in het verbond zelf, Zacharia 12:10, en daarom kan het er de voorwaarde niet van zijn.

73. Kan het geloof de voorwaarde niet zijn, als de Schrift toch zegt van Abrahams geloof "... en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend." Romeinen 4:3.

Het was het voorwerp, waar Abrahams geloof in eindigde, namelijk: Christus en Zijn gerechtigheid, en niet zijn geloof zelf of zijn daad van het geloof, die hem tot rechtvaardigheid gerekend werd.

74. Welke plaats neemt het geloof dan in, in het verbond?

Het moet beschouwd worden als een instrument en een gave, en is als zodanig nodig, om ons zaligmakend deel te doen hebben in Christus, Johannes 1:12, en ons te brengen tot een berusten in Zijn vervullen van de voorwaarde van het verbond voor ons. Jesaja 45:24.

75. Wat kunnen we leren van de voorwaardelijke zijde van het verbond, zoals die door Christus is vervuld?

Dat de verlossing van de ziel kostelijk is, gerantsoeneerd tegen geen mindere som dan de heilige geboorte, het rechtvaardig leven en de voldoende dood van de Zoon van God, 1 Petrus 1:19. En dat de wet, in plaats van door het geloof te zijn te niet gedaan, daardoor bevestigd is geworden. Romeinen 3:31.

76. Aangezien er in elk verbond een belofte is, welke zijn de beloften van het genadeverbond?

Zulke, die hun dadelijk en onmiddellijk opzicht hebben op Christus Zelf, als het Hoofd, óf zulke, die hun dadelijk en onmiddellijk opzicht hebben op de uitverkorenen die met Hem in het verbond begrepen zijn.

77. Welke zijn de beloften, die hun dadelijk en onmiddellijk opzicht hebben op Christus, als het Hoofd van het verbond?

De belofte van ondersteuning in Zijn werk, Psalm 89:22, van de aanneming ervan, Jesaja 42:21, en van een heerlijke beloning aan Hem te verlenen, als de behoorlijke vergelding van Zijn volbracht werk. Jesaja 52:13.

78. Welke zijn de beloften, die hun dadelijk en onmiddellijk opzicht hebben op de uitverkorenen?

Dat zijn al de beloften die betrekking hebben op het leven en de godzaligheid. De beloften van genade en heerlijkheid, en van alle goede ding, welke alle kunnen worden samengevat in deze éne, namelijk de belofte des eeuwigen levens, vermeld in Titus 1:2, "In de hope des eeuwigen levens, welke God, Die niet liegen kan, beloofd heeft vóór de tijden der eeuwen," en 1 Johannes 2:25, "En dit is de belofte die Hij ons beloofd heeft, *namelijk* het eeuwige leven."

79. Wat wordt bedoeld met de belofte des eeuwigen levens?

Zij omvat in zich alle waar geluk en de eeuwige duur ervan.

80. Waaruit blijkt het, dat alle waar [oprecht] en eeuwig geluk wordt omvat in de betekenis van de belofte des eeuwigen levens?

Gelijk de dood, die in het werkverbond gedreigd was, alle ellende in deze wereld en in de toekomstige wereld omvatte, zo moet het leven, dat in het genadeverbond beloofd wordt, vanzelf omvatten alle geluk in tijd en eeuwigheid, met al de middelen waardoor het bereikt wordt. Romeinen 6:23.

81. Aan Wie was deze belofte van het eeuwige leven gedaan?

Allereerst aan Christus, en vervolgens aan de uitverkorenen in en door Hem, gelijk blijkt uit Titus 1:2 vergeleken met 1 Johannes 2:25.

82. Tot wie worden de beloften van het verbond gericht?

Tot allen die het evangelie horen en tot hun zaad. Handelingen 2:39, "Want u komt de belofte toe, en uw kinderen."

83. Wat voor recht tot de beloften hebben de hoorders van het Evangelie door deze algemene overmaking er van?

Een recht van toegang tot de beloften en al de goederen die er in toegezegd worden, zodat ze niet te verontschuldigen zijn als zij niet geloven. Johannes 3:48.

84. Wat voor recht geeft het geloof tot de beloften?

Een recht van bezit, uit kracht van de vereniging met Christus, in Wie al de beloften "ja en amen" zijn. Johannes 3:36, "Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven."

85. Wat kunnen we uit het belovend deel van het verbond leren?

Dat al de weldaden ervan de vrije genadegiften zijn, lopende door het kanaal van de gehoorzaamheid en de dood van Christus, en in Hem volkomen gewis zijn aan het uitverkoren zaad. Jesaja 55:3.

86. Was er in het genadeverbond ook straf gedreigd, gelijk in het werkverbond?

Hoewel er in het werkverbond een straf gedreigd was, omdat Adam, met wie het verbond gemaakt was, een feilbaar schepsel was, toch kon er in het genadeverbond geen straf gedreigd worden, omdat Christus, de verbondmakende partij aan de zijde van de mensen, volstrekt onfeilbaar was en niet falen kon. Jesaja 13:4.

87. Zijn niet de uitverkorenen, voor wie het verbond gemaakt is, feilbaar, zelfs nadat zij tot het geloof gebracht zijn?

Het is zeker, dat de gelovigen ten opzichte van hun daden, feilbaar zijn zolang zij in deze wereld zijn, Prediker 7:20, maar niet ten opzichte van hun staat, Job 17:9, zij kunnen evenmin uit hun staat van genade vallen als de heiligen in de hemel. Johannes 13:1.

88. Kunnen Vaderlijke kastijdingen een straf genoemd worden in het genadeverbond, ten opzichte van de gelovigen?

Neen, want ze zijn niet ter wraakoefening, maar ter genezing en behoren eigenlijk tot de beloften van het verbond zoals blijkt uit Psalm 89:31-36, Jesaja 27:9, Hebreeën 11:6-7.

89. Welke waarborg hebben de gelovigen tegen een eigenlijke straf (welke dan ook) in dit verbond?
Zij hebben deze waarborg, dat Christus aan de voorwaarde van het verbond voor hen voldaan heeft en die vervulling wettig aanvaard is te hunne gunste.
90. Aan Wie is de bediening van het genadeverbond toebetrouwd?
Alleen aan Christus, de tweede Adam, en dat als een beloning op zijn werk. Jesaja 49:8.
91. Wat verstaat gij door de bediening van het verbond?
Het gehele beheer ervan, waardoor het krachtdadig kan gemaakt worden tot het doel waartoe het was opgericht. Psalm 89:29.
92. Wie zijn de voorwerpen van deze bediening?
Zondaren uit het mensdom, zonder enige beperking, of het geslacht van Adam, zonder uitzondering. Johannes 3:14-15.
93. Hoe bedient Hij het verbond aan zondaren uit het mensdom, zonder enige beperking?
In het algemene aanbod van het Evangelie, hetwelk is een verkondiging van "grote blijdschap, die al den volke wezen zal," Lukas 2:10 en waarin allen, zonder onderscheid, verklaard worden welkom te zijn. Spreuken 8:4, Markus 16:15.
94. Wat is de grondslag van de onbeperkte bediening van het verbond in het Evangelie-aanbod?
Die rust niet op de uitverkiezing, maar op de wezenlijke algenoegzaamheid en dood tot de behoudenis van allen. Johannes 1:29.
95. Met welk doel bedient Hij aldus het verbond aan zondaren uit het mensdom?
Om ze te verlossen uit de staat van zonde en ellende en over te brengen in een staat van behoudenis. Galaten 3:21-22.
96. Hoe brengt hij hen in een staat van behoudenis?
Door hen persoonlijk en zaligmakend te brengen onder "den band des verbonds", Ezechiël 20:37, in de dag van Zijn heikracht, wanneer deze zal

zeggen: "Ik ben des HEEREN", "en gene zal *met* zijn hand schrijven, *Ik ben* des HEEREN." Jesaja 44:5.

97. Hoe lang zal Hij de Bedienaar van het verbond blijven?

Gelijk Hij hier de weldaden van het verbond uitdeelt, Johannes 3:35, zo zal Hij het geluk van de heiligen in de andere wereld volmaken, door een algehele vervulling van al de beloften ervan aan hen. Efeze 5:27.

98. Waaruit blijkt het dat Hij tot in alle eeuwigheid de Bedienaar van het verbond zal zijn?

Omdat Hij de eeuwige band van de vereniging moet blijven, Hebréeën 7:25, en het Middel van de gemeenschap tot in eeuwigheid tussen God en de heiligen, Openbaring 7:17.

99. Wat is de eerste en fundamentele daad van Zijn bediening?

Het is Zijn overdracht van alle dingen, die Hij, als de aangestelde Beheerder van het verbond in Zijn hand heeft, aan arme zondaren bij testamentaire beschikking. Lukas 22:29. "En Ik verordineer u het Koninkrijk, gelijkewijs Mijn Vader Mij *dat* verordineerd heeft."

100. Wat is het verschil tussen een verbondsgewijze beschikking en een testamentaire beschikking?

Een verbondsgewijze beschikking wordt gemaakt op de voldoening aan de wet of een eigenlijke voorwaarde, maar een testamentaire beschikking is een overdracht van genade en milddadigheid, zonder eigenlijk genoemde voorwaarden.

101. Hoe wordt dit toegepast op de beschikking van de Vader en die van Christus?

De verbondsgewijze beschikking van de Vader van alle verbonds-weldaden aan Christus was op voorwaarde, dat Hij "Zijn ziel Zich *tot* een schuldoffer" zou stellen. Jesaja 53:10. Maar Christus' testamentaire beschikking aan zondaren, die niets hebben, is "zonder geld en zonder prijs," Jesaja 55:1.

102. Is het testament van Christus van dezelfde datum als het verbond dat met Hem gemaakt was?

Het verbond der genade was met Hem gemaakt van eeuwigheid, maar het spreekt vanzelf, dat zijn optreden als Erflater van dit verbond (welk optreden

een daad van Zijn bediening van het verbond was) niet kon plaats vinden totdat het werkverbond verbroken was.

103. Wanneer heeft Hij dan zijn testament gemaakt?

Op dezelfde dag waarin Adam viel, in de eerste belofte. Genesis 3:15.

104. Hoe kon Zijn testament (volgens Hebrëeën 9:17) van kracht zijn zo lange tijd voor Zijn werkelijke dood?

Hij is voorbeeldende gestorven in al de offeranden van het Oude Testament, daarvandaan genoemd het Lam: "Dat geslacht is, van de grondlegging der wereld." Openb. 13:8.

105. Wie zijn de erfgenamen, of wie zijn ze, ten gunste van wie het testament gemaakt was?

Aangezien Christus gemachtigd is door de Vader om het verbond te bedienen aan zondaren uit het mensdom, zonder beperking, Johannes 6:37, kan geen van dezen buiten het testament gesloten worden, voor zover het betreft de uitwendige openbaring en verkondiging ervan, evenmin als buiten Zijn bediening. Openbaring 22:17.

106. Wie is de uitvoerder van Zijn testament?

Ofschoon, in testamenten onder de mensen, de erflater en de uitvoerder altijd verschillende personen zijn, omdat als de erflater sterft hij niet weer leven kan om te zorgen dat zijn testament uitgevoerd wordt, evenwel is hier de Erflater Die dood geweest is, levend in alle eeuwigheid, als de Uitvoerder van Zijn eigen testament, door Zijn Geest. Openbaring 1:18, Romeinen 4:25.

107. Wat zijn de erfelingen, nagelaten in dit testament?

Dat zijn al de weldaden van het verbond, ja Hijzelf en alle dingen in en met Hem, Romeinen 8:32, Openbaring 21:7.

108. Door welke middelen krijgen zondaren deze rijke erfelingen in hun bezit?

Door het geloof of geloven in de Heere Jezus Christus. Handelingen. 16:31.

109. Waarom is het geloof in Christus het aangewezen middel om zondaren in te lijven in het verbond, met de erfelingen ervan?

Omdat hierdoor de genade van het verbond geheel bewaard wordt, "ten einde de belofte vast zij al den zaden." Romeinen 4:16. (Zie vraag 73).

110. Hoe kan iemand weten of hij zaligmakend en persoonlijk in het verbond der genade is?

Als hij niet langer binnen de grenzen van het verbond der werken is kunnen blijven wonen, en de toevlucht genomen heeft uit dat verbond, "om de voorgestelde hoop vast te houden." Hebrëeën 6:18.

111. Waarin verschillen het werkverbond en het genadeverbond van elkaar?

Zij verschillen: in hun natuur, in hun verbond makende partijen, in hun eigenschappen, in hun voorwaarden, in hun beloften, in de orde van gehoorzaamheid, in hun einde en doel, in de wijze van bediening en in hun gevolgen.

112. Waarin verschillen deze twee verbonden van werk en genade in hun natuur?

Het verbond der werken was een verbond van vriendschap en veronderstelde de partijen in volkomen vriendschappelijke verhouding te zijn, maar het verbond der genade is een verbond van verzoening en veronderstelt de mens met God in strijd te zijn en in vijandschap tegen Hem. 2 Korinthe 5:19.

113. Waarin verschillen zij met betrekking tot de verbond-makende partijen?

In het werkverbond waren de verbond-makende partijen God en schuldeloze Adam, die al zijn natuurlijk zaad vertegenwoordigde. Maar in het verbond der genade zijn de partijen God en Christus, de tweede Adam, vertegenwoordigende al Zijn geestelijk zaad, Psalm 89:4-5.

114. Hoe verschillen ze in hun eigenschappen?

Het werkverbond, zoals het met de eerste Adam was opgericht, was slechts kort van duur; maar het verbond der genade, dat vast staat in de tweede Adam, is een eeuwig verbond. Hebrëeën 13:20. Het verbond der werken kondigt niets dan toorn en vloeken aan op de overtreder, maar het verbond der genade is vol van zegeningen voor de zondaar in Christus. Efeze 1:30

115. Waarin verschillen zij in hun voorwaarden?

De voorwaarde van het werkverbond was alleen de volmaakte gehoorzaamheid van een bloot mens, die niet in verhouding staat tot het beloofde leven. Maar de voorwaarde van het verbond der genade is de volmaakte gehoorzaamheid van de Godmens, die ten volle geëvenredigd is aan de beloofde beloning. Jeremia 33:6.

116. Hoe verschillen ze in hun beloften?

De belofte van het werkverbond was streng voorwaardelijk; maar de beloften van het genadeverbond zijn, wat ons aangaat, absoluut vrij. Jeremia 31:3-34.

117. Waarin verschillen ze in de orde van gehoorzaamheid?

In het verbond der werken was plicht of gehoorzaamheid de grondslag van voorrecht: de aanneming begon eerst bij het werk en ging dan, als het werk volkomen recht was, over op de persoon. Maar in het verbond der genade is deze orde geheel omgekeerd, want daarin is het voorrecht de grondslag van de plicht en begint de aanneming eerst bij de persoon, en gaat dan over op het werk omdat dat uit een beginsel van geloof vloeit, Genesis 4:4 vergeleken met Hebrëeën 11:4.

118. Hoe verschillen ze in hun doel en oogmerk?

Het doel van het werkverbond was, de mens te tonen wat hij jegens God te doen had; maar het doel van het genadeverbond was de mens te tonen wat God voor en in hem doen moet. Jesaja 26:12.

119. Hoe verschillen ze in de wijze van hun bediening?

Het verbond der werken werd bediend door God, absoluut aangemerkt, het verbond der genade wordt bediend door een Middelaar, Die zelf het "Al" van het verbond is, Jesaja 42:6.

120. Waarin verschillen deze twee verbonden in hun uitwerkingen?

Het werkverbond wondt en verschrikt een schuldig zondaar, maar het genadeverbond heelt en vertroost een gewonde ziel. Jesaja 42:3. Het werkverbond besluit (de zondaar) onder hel en toorn, maar het genadeverbond werpt een deur van ontkoming open. Johannes 10:9 en 14:6.

121. Wat kunnen we van deze gehele leer van het verbond der genade leren?

Dat het onze plicht is te geloven dat Jezus Christus, volgens de aanstelling van Zijn Vader en Zijn eigen aanbidding, de Zaligmaker van de wereld is en onze Zaligmaker in het bijzonder. En dat, volgens diezelfde aanstelling en aanbidding, Zijn gerechtigheid (die de voorwaarde van het verbond is) en het eeuwige leven (die er de belofte van is) de onze zijn ten aanzien van het recht tot de gerechtigheid en het eeuwige leven, zó, dat in al de toepassingen van de zaligheid, wij wettig en rechtmatig ons die (gerechtigheid en het eeuwige leven) toe-eigenen mogen en als de onze benutten. Johannes 4:42. "... en weten dat Deze waarlijk is de Christus, de Zaligmaker der wereld." Lukas 1:47. "En mijn geest verheugt zich in God mijn Zaligmaker."

